

Sådan får min stang

J a, dette er ganske givet det vigtigste spørgsmål af alle, når man bygger fiskestænger og samtidig det vanskeligste punkt — og det sværeste at svare på!

Ordet aktion — engelsk action — betyder nærmest bevægelse, eller bedre: måde at bevæge sig på.

For at få en fiskestang til at „bevæge“ sig, som man ønsker det, må man give den den rette „taper“, og dette bliver derfor det altafgørende for en stang.

Jeg må igen gøre undskyldning, fordi jeg benytter det engelske ord, men den almindelige oversættelse af det: tilspidsning eller afsmalnen, er kun delvis dækkende, idet meningen snarest er den, at man ved at give stangstykkerne den eller den tykkelse forskellige steder får en ønsket aktion frem.

Det ville være den letteste sag af verden at opgive en bestemt taper for hver enkelt stangtype, og det ville måske også være godt nok for nogle sportsfiskere — men afgjort ikke for adskillige andre.

Nogle vil have en stiv stang, andre en blødere, og atter andre noget midt imellem. Så længe man ikke har større erfaring, er man som regel lettere at tilfredsstille, men med erfaringerne stiger fordringerne ganske naturligt.

En virkelig erfaren fisker er som regel også den, der har de fleste stænger. Han véd så udmærket, hvordan hans stang skal være, men han er som regel også i stand til før eller senere at finde en fejl eller en forbedring, som gør, at han må have sig en ny stang!

Da forfatteren til „Små fisk og

store fisk“, Juhani Aho, bestilte sig en laksestang hos Hardy's i England, måtte han opgive sine arm- og skuldermål, sin vægt og sin højde, og samtidig give oplysninger om de elve, han fiskede i, og hvor store fiskene dér var!

Vi amatører må klare os på anden måde: Hvis vi ikke har en eller anden model, vi synes er god, og som vi derfor kan efterligne, må vi prøve os frem med forskellige taper, til vi når frem til det, vi ønsker.

Først og fremmest må vi huske på, at selv en meget lille ændring det ene eller det andet sted på stangen forandrer dennes aktion. Det gælder derfor om ikke at ændre for meget, men gå ganske langsomt og metodisk frem, til man endelig rammer „det rigtige“. Til sidst når man — med en vis produktion bag sig — så vidt, at man så temmelig véd, hvilken rolle een eller to tiendedele mm spiller i den ene eller anden retning — men det tager sin tid!

Lad os nu sige, at vi har bygget os en kyststang, som ikke er så dårlig, men som vi alligevel kunne tænke os bedre. Vi må så først finde ud af: 1) hvad det er, vi ikke er tilfredse med ved den færdige stang, og 2) hvilke ændringer vi derefter må foretage ved den ny stangs taper.

Vi prøver først den „gamle“ stang i fri luft ved at gøre kastebevægelser med den. Allerede dette bør sige én en hel del, og hvis vi så yderligere binder forskellige vægte (f. eks. pirke) fast i spidsen med 30—40 cm line, kan vi så no-

genlunde se, hvorledes stangen opfører sig under kastene, og vi kan ligeledes få en fornemmelse af, med hvilken vægt den kaster bedst.

Lad os sige, at vi finder ud af, at den kaster bedst med en vægt på 28—30 gram. Dette er lovlig meget og viser, at stangen er for stiv.

Men hvor er den for stiv?

Er det jævnt fordelt over det hele? Er det i øverste eller nederste trediedel? I bundstykket eller i spidsen?

Vi trykker nu spidsen mod et loft eller andet og kan derved så nogenlunde danne os et indtryk af, hvor fejlen ligger, og derefter begynde at regne på, hvordan den nye taper skal være.

Når De ser på tegning 29, vil De

Enkelte udenlandske fabrikker bygger undertiden stænger med „konvex“ eller „konkav“ taper, så at visse dele af stangen bliver enten konvexe eller konkave. De gør derved de pågældende dele enten blødere eller stivere — undertiden begge dele på samme stang —, men da dette kræver specielle udregninger og chabloner, som er temmelig kostbare, skal vi ikke her komme nærmere ind derpå, især da „straight taper“ er udmærket.

Så tager vi fat på de 7 taper:

Nr. 1 er jævnt stiv, og vi vil altså gøre den — d.v.s. den ny, vi har i sinde at bygge — blødere. Da stivheden er jævnt fordelt over det hele, kan vi gøre det ved simpelt hen at gøre den ny stang tyndere.

Hvor højt op? Ja, det må vi måle os til med skydelæren.

Nr. 2. Denne stang er for stiv i bundstykket og for blød i spidsen. Det skulle her være nok at gøre bundstykkets tykke ende $\frac{2}{10}$ mm tyndere og gøre spidsens tykke ende det samme tykkere. Skulle dette ikke være nok, må vi også gøre bundstykkets tykke ende de $\frac{2}{10}$ tyndere og muligvis gøre spidsens tynde ende $\frac{1}{10}$ tykkere.

Nr. 3. Her må bundstykket nok have $\frac{2}{10}$ mm mere over det hele, og spidsen det samme mindre i den tykke end og muligvis også $\frac{1}{10}$ mindre i den tynde ende.

Nr. 4. Her skulle det være nok at gøre bundstykket $\frac{2}{10}$ mm tyn-

den aktion, som jeg ønsker..!

se, at jeg har „konstrueret“ 7 forskellige stænger af lige så mange forskellige typer.

Vi forudsætter, at det er kyststænger, og vil nu prøve at forbedre dem.

Da vi kun arbejder med „straight

Hvor meget? Ja, det er her, som altid, en skønssag; men jeg foreslår, at vi prøver med f. eks. $\frac{2}{10}$ mm.

Jeg vil her hellere gentage det råd, jeg gav tidligere, med hensyn til chablonen: Køb altid denne rige-

dere overalt og gøre spidsens tykke ende $\frac{2}{10}$ mm tykkere.

Nr. 5. Her må bundstykket gøres $\frac{2}{10}$ mm tykkere overalt og spidsen det samme tyndere, ligeledes overalt.

Nr. 6. Her lægger vi $\frac{2}{10}$ mm til overalt, undtagen i spidsen.

Nr. 7. Denne model er lidt vanskeligere. Vi må først lægge $\frac{2}{10}$ mm til bundstykket foroven, men det er sandsynligt, at det også må have $\frac{1}{10}$ forneden, så vi får det svage punkt på midten bort. Spidsen giver v $1\frac{2}{3}$ $\frac{2}{10}$ mere forneden.

Som De sikkert vil forstå, skal disse eksempler ikke være netop „arbejds-eksempler“ — det kan i følge sagens natur kun blive „anvendninger“, men jeg håber, De kan følge, hvad det drejer sig om.

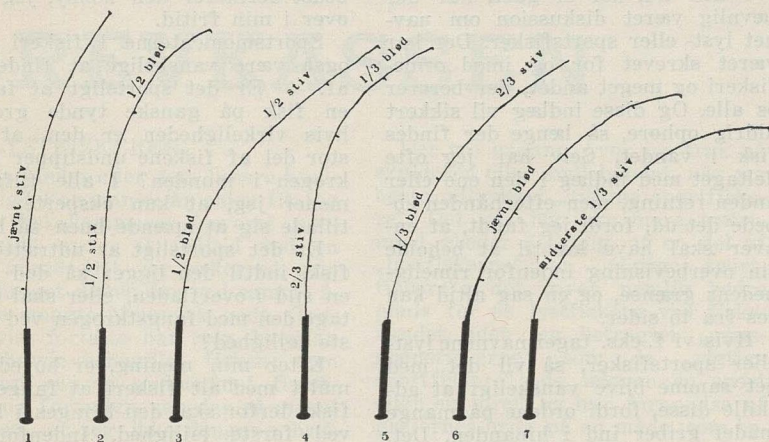
De helt rigtige resultater nås altid kun gennem erfaringer, og De må have et antal stænger „bag Dem“, før De med — endda kun nogenlunde — sikkerhed kan bygge en stang, som den skal være.

Når jeg kun har brugt størrelsen $\frac{2}{10}$ mm, skyldes det, at $\frac{1}{10}$ jo er lovlig lidt, medens $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{10}$ sikkert ville være for meget.

Hvor meget, man virkelig skal tage fra eller lægge til, må afgøres i hvert enkelt tilfælde og bliver dels en skønssag, dels en erfarings-sag.

Nu må man ikke gå ud fra, at man for at gøre en blød stang stivere altid skal gøre den tykkere. Blødheden kan muligvis skyldes, at den tonkin, der er anvendt, hører til den „type“, jeg har kaldt „let“

(fortsættes side 41)

(lige) taper“, hvilket vil sige, at stangstykkerne altid danner rette linier mellem endepunkterne, behøver vi kun at ændre taper i enderne af stangstykkerne.

Som De vil huske, har vi også hele tiden kun regnet med de 2 taper, og det skulle også være tilstrækkeligt, men det kan iøvrigt aldrig skade på chablonen at kontrollere furens dybde også på midten — for en ordens skyld. — Den skal jo være nøjagtigt det halve af summen af de 2 endetaper.

ligt lang, til en 8 fods stang f. eks. mindst $4\frac{1}{2}$ fod, og lad så furen fræse således, at dens dybde helt til højre — den tykke ende — bliver lidt større, end beregnet for stangen, og dybden i den tynde ende tilsvarende mindre. De har så mulighed for at kunne bygge 2 eller 3 forskellige stænger i den.

Hvis vi altså f. eks. har bygget stang nr. 1 i den nederste ende af chablonen, skulle vi ved simpelt hen at lægge splitterne højere op i furen kunne bygge en blødere stang.

Stangens aktion . . .

(fortsat fra side 37)

tonkin, som kan være noget blødere end den „tunge“.

Dette kan især vise sig, hvis man har brugt den til spidsen. Fremfor at bygge en helt ny stang, kan man i et sådant tilfælde forsøge med en ny spids af den „tunge“ tonkin — hvis man har den — uden at gøre denne tykkere end den gamle spids. Og på samme måde kan man måske i givet fald „bytte“ et stykke tungt onkin med den „lette“.

Så længe vi ikke her i landet kan være sikker på at få den gode, hårde tonkin eller blot en ensartet vare, må man, hver gang man køber tonkin, se at finde ud af, hvordan den er, og så bygge derefter.

Har man først færdigbygget en stang, er det meget lidt, man kan — eller rettere må — gøre for at ændre dens aktion, men der er dog lidt, som til nød kan „gå an“:

Dersom spidsen er for stiv i den sidste trediedel, kan man — da vi her kun har med den mørke, stærke del af tonkinen at gøre — tillade sig forsigtigt at skrabe lidt af den; er spidsen for blød, er det eneste, man kan gøre, at save et stykke af den. Det giver et lidt skævt forhold til bundstykket, og hvis dette generer, kan man save et tilsvarende stykke af dette: foroven, hvis det er for blødt, og forneden, hvis det er for stift.

Der må ikke skraves — endsige Vil De nu bygge f. eks. en 9 fods høvles — på andre dele af stangen. kyststang i stedet for en 8 fods, kan De forsøge at lægge $1\frac{1}{2}$ mm til den gamle stangs mål overalt undtagen i spidsen, hvor $\frac{1}{10}$ antagelig vil være nok.

Drejer det sig om lakse- eller ørredstænger, er det betydelig vanskeligere. Bedst er det altid at gå ud fra en stang, man kender og synes om, og så bygge ud fra dens mål.